

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Rīgas ielā 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, Latvija
Tālr.: +371 630 50220, fakss: +371 630 22264
E-pasts: admin@llkc.lv, http://www.llkc.lv

Reģ. Nr. 40003347699, PVN reģ. Nr.: LV 40003347699
Banka: A/S SEB banka, konts: LV50UNLA 0008 0004 6901 6

Informācija medijiem

2012. gada 18. janvāris

Prezentēts pēc LLKC pasūtījuma veiktais pētījums: Latvijas Lauku telpas attīstība un iespējamie nākotnes scenāriji

Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes (LOSP) ikmēneša pārstāvju sanāksmē 18. janvārī tika prezentēts pētījums *Latvijas Lauku telpas attīstība un iespējamie nākotnes scenāriji*, kas veikts pēc SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs* (LLKC) pasūtījuma un finansēts no Valsts Lauku tīkla (VLT) līdzekļiem.

LLKC valdes priekšsēdētājs **Mārtiņš Cimermanis**, piesakot pētījuma prezentāciju, izteica gandarījumu, ka šī analītiskā materiāla veidošanā iesaistījušies vadošie speciālisti no augstskolām un zinātniski pētnieciskajām iestādēm – Latvijas Lauksaimniecības universitātes, Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta, EDO *Consult* un Latvijas Universitātes.

Pētījums *Latvijas Lauku telpas attīstība un iespējamie nākotnes scenāriji* ir analītisks materiāls par Latvijas lauku telpas attīstības procesiem iepriekšējās desmitgades laikā, kā arī iespējamajiem lauku attīstības scenārijiem. To izklāsts, aktualizējot sabiedrības diskusiju par tālākajiem uzdevumiem ne tikai lauksaimniecības, bet arī lauku teritoriju ilgtspējīgas attīstības veicināšanā, palīdzētu iniciēt un pieņemt politiski pareizākos lēmumus.

Autoru grupas vārdā ar pētījuma prezentāciju iepazīstināja **Andris Miglavs** (LVAEI) un **Pēteris Šķiņķis** (LU).

Diskusiju materiālā ir ietverta informācija un dati par nozīmīgākajiem Latvijas lauku telpas un to veidojošā agrobiznesa attīstības pašreizējiem procesiem. Uz pētījuma pamata izveidots prezentācijas materiāls, kas izmantojams dažādās mērķauditorijās. Par pirmo no tām tika izraudzīta LOSP sanāksme. Tāpēc, ka šī ir Latvijā lielākā un nozīmīgākā nacionālā līmeņa lauksaimnieku konsultatīvā padome, kas apvieno 53 lauksaimniecības nozaru un daudznozaru valsts līmeņa nevalstiskās organizācijas ar mērķi iesaistīties Latvijas lauksaimniecības un lauku attīstības politikas veidošanā un īstenošanā sadarbībā ar valsts likumdevējiem, valsts pārvaldes institūcijām un Zemkopības ministriju.

Andris Miglavs uzsvēra, ka tieši nevalstiskās organizācijas ir tās, kas var publiskot šo informāciju tālāk un rosināt valsts kopējai attīstībai nepieciešamos procesus – gan praktiski, gan likumdošanas iniciatīvu veidā. Tehniskais progress ražošanā neizbēgami samazinās nozarē strādājošo skaitu pat pie nesamazinātiem produkcijas apjomiem. Iespējams, pat vairāk par 50 tūkstošiem pašlaik reālās ekonomikas ražošanā un 60 tūkstošiem pakalpojumu nozarēs iesaistītiem pilna laika cilvēkiem

desmitgades laikā. Šā procesa sekas var nedaudz ierobežot, iesaistot produktīvā ražošanas apritē vairāk kā 600 tūkstošus ha pašlaik neizmantotu zemes resursu, tādējādi radot jaunas darbvietas zemkopības nozarēs. Tomēr agrobiznesa nozares nespēs atrisināt lauku ļaužu nodarbinātības iespēju problēmas. Un, nespēja radīt laukos darbvietas ar lauksaimniecību nesaisītās ražošanas nozarēs nenovēršami izraisīs tā saucamo *lauku iztukšošanu* un atsauksies arī uz kopējiem valsts ekonomiskās darbības un sociālajiem procesiem.

Pētnieki analizēja vairākus nozares ražošanas attīstības iespējamus scenārijus:

- Bāzes scenārijs, kad tikai turpinās līdzšinējie attīstības procesi;
- Bāzes apakšscenārijs, kad turpinās līdzšinējie attīstības procesi, sasniedzot ES valstu vidējo līmeni;
- Scenārijs, kas paredz maksimālu agrobiznesa dabas resursu izmantošanu.

Formulēts galvenais secinājums: pašreizējā nodarbinātība tradicionālajās agrobiznesa nozarēs nespēj saglabāt lauku sociālekonomisko apdzīvotību, tāpēc no modelētajiem lauku attīstības scenārijiem nākamajam plānošanas periodam laika posmā no 2014. līdz 2020. gadam izmantojams tas, kas paredz attīstību vai, vislabāk, maksimālu agrobiznesa resursu izmantošanu lauksaimniecības un pārtikas rūpniecībā, kā arī meža un zivsaimniecības nozarēs. Turklāt resursi ir pieejami, un ne tikai ES finansējumā. Piemēram, šobrīd no Valsts Zemes dienestā reģistrētās lauksaimniecībā izmantojamās zemes netiek apsaimniekoti 628 tūkstoši hektāru, jeb katrs ceturtais no šajā reģistrā esošajiem. Arī daudzi citi rādītāji liecina, ka paši neesam strādājuši pietiekami godprātīgi strādāt un likuši to darīt mūsu politiķiem, nodrošinot iespējami labvēlīgas izmaiņas likumdošanā, – piemēram, piena ražošanas ķēdē Latvijā aizvadītajā periodā bijušas ceturtais lielākās subsīdijas ES valstīs uz vienu piena kilogramu, bet viens no zemākajiem darba ražīguma līmeņiem.

Agrobiznesa dabas resursu maksimālās izmantošanas scenārijs paredz, piemēram, ka visi graudi un piens tiek pārstrādāti Latvijā, un virs pašpatēriņam nepieciešamā daudzuma graudi tiek izmantoti gaļas ražošanas nozarē; lauksaimniecībā tiek iesaistīti 80% no līdz šim neizmantotās lauksaimniecības zemju platības, kas palielinātu lauksaimnieciskās ražošanas apjomu par 13% un pārtikas – par 10%. Kopā rēķinot, ražošanas apjoms palielinātos par vairākiem simtiem miljonu latu plānošanas perioda laikā.

LLKC valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Cimermanis:

- Esmu gandarīts par paveikto un pateicīgs zinātnieku grupai par to, ka pētījums veikts augstā līmenī, apkopojot ļoti daudzveidīgu statistikas materiālu, kas ļauj citā gaismā paskatīties uz lauku attīstības problēmām Latvijā. Ceru, ka, šādu prezentācijas materiālu turpmāk izmantojot arī citās auditorijās un diskutējot par uzdevumiem un mērķiem, izdosies nākamajā plānošanas periodā pārdomāti attīstīt gan jaunas ražotnes laukos, gan radīt plašākas nodarbinātības iespējas laukos, iedarbinot atbilstošus mehānismus. Balstoties uz konkrētiem faktiem, jārod risinājums, lai apturētu cilvēku aizplūšanu no laukiem un palīdzētu veidot dzīves apstākļus, kas motivēs jaunus cilvēkus palikt laukos. Domāju, ka šāds pētījums palīdzēs rosināt izmaiņas valsts lauku attīstības politikā un aktuālajā likumdošanā, lai risinātu problēmas, kas tieši vai netieši skar vairāk nekā 90 procentu Latvijas teritorijas un vismaz trešdaļu Latvijas iedzīvotāju. Mūsu valstī lauku attīstība beidzot cieši jāsasaista ar nacionālajām ekonomikas izaugsmes prioritātēm.

Sagatavoja LLKC Informācijas nodaļas vecākā komunikāciju speciāliste Dace Millere

